

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

**КАФЕДРА ТУРИСТИЧНОГО ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО
БІЗНЕСУ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри туристичного та
готельно-ресторанного бізнесу
Тетяна ТЕСЛЕНКО
22.07.2024

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ КРЕДИТНО-РОЗРАХУНКОВІ ОПЕРАЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

Освітній ступінь **бакалавр**

(назва ступеня вищої освіти – бакалавр або магістр)

Спеціальність **242 Туризм**

(шифр і назва)

Освітня програма **Туризм**

наказ №51-02 від 10.06.2021

Статус навчальної дисципліни **вибіркова**

Мова навчання: **українська**

Дніпро – 2024

Науково-педагогічний працівник: ХОДАК ОЛЬГА ВІТАЛІЇВНА

Старший викладач

науковий ступінь та/або вчене звання (за наявності)

Досвід роботи: 14 років

Автор: 40 публікації

показники наукової активності (кількісні)

Лектор з навчальних дисциплін: Комунікативний менеджмент

Аналіз діяльності підприємств туристичної галузі

(перелік освітніх компонентів, що викладаються)

Економіка туристичного підприємства

Основи підприємницької діяльності

Міжнародний бізнес

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні кредитно-розрахункові операції» є формування теоретичних знань і практичних навичок з організації роботи кредитних установ і принципів функціонування системи валютних ринків та системи міжнародного кредитування в цілому.

Завдання дисципліни полягає в засвоєнні студентами навичок виконання кредитно-розрахункових та валютних операцій, що здійснюються при обслуговуванні зовнішньоекономічної діяльності експортерів та імпортерів.

Передбачені компетентності:

ЗК04. Здатність критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06 Здатність пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК07 Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК08 Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

СК19. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК29.Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговувати туристів та вести претензійну роботу.

СК32. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами закону.

СК33. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єкта туристичного бізнесу.

СК34.Здатність проводити дослідження регіонального та міжнародного ринку туристичних послуг.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з

обслуговування туристів.

ПРН 13 Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

ПРН 26. Знати та використовувати у професійній діяльності тенденції розвитку світового туристичного ринку.

знання:

- основні принципи побудови світової валютної системи та її основних частин;
- міждержавні та українські нормативні документи, які регламентують діяльність на світовому валютному ринку;
- історію становлення світової валютної системи;
- основні форми міжнародних розрахунків;
- основні валютні операції, специфіку їх проведення і ефективного здійснення, способи страхування валютних ризиків.
- види, призначення та способи банківського кредитування міжнародних розрахункових операцій.

уміння:

- розв'язувати задачі з обліку операцій в іноземній валюті;
- володіти технікою валютних операцій з урахуванням сучасних тенденцій міжнародного бізнесу;
- оцінювати ризики при здійсненні валютних операцій;
- страхувати ризики, що виникають при здійсненні валютних операцій, застосовувати комерційні та фінансові методи хеджування валютних ризиків;
- обирати стратегію управління ризиками при здійсненні міжнародних операцій;
- організовувати роботу валютного відділу підприємства;
- працювати з платіжними інструментами в іноземній валюті;
- обирати форму міжнародних розрахунків, оптимальну з точки зору експортера чи імпортера в конкретній ситуації, що мінімізує ризики неплатежу;
- обслуговувати документарні операції у відповідності до ділової стратегії підприємства;
- обирати оптимальні умови міжнародного кредитного договору;

– оформляти документи, які необхідні для отримання кредиту, забезпечення, виконання зобов'язань, нарахування відсотків та ін.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні кредитно-розрахункові операції»:

Предметом вивчення навчальної дисципліни є технології здійснення валютних операцій, різних форм міжнародних розрахунків, загальноприйнятих міжнародних правил, що застосовуються банками при обслуговуванні розрахунків між учасниками зовнішньоторговельного бізнесу.

Міждисциплінарні зв'язки: «Фінанси, грошовий обіг та кредит», «Економіка туристичного підприємства», «Облік і аудит», «Комунікативний менеджмент» та інші.

Форми проведення занять: лекції, семінарські та практичні заняття.

Форма підсумкового контролю: залік.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форма навчання денна Обсяг 4 кредитів ЄКТС, (120 годин)
 Курс _____ 4 _____ Групи _____

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			В	Л	С	П	
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Еволюція розвитку міжнародних валютно-фінансових та кредитно-розрахункових відносин							

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всего	Лекції	Семинали	Практика	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Міжнародні валютні відносини та валютна система	14	4	2		2	10
2	Міжнародний валютний ринок і діяльність банків	14	4		2	2	10
3	Типи валютних операцій на валютних ринках	14	4	2		2	10
4	Організація міжнародних розрахункових операцій банків	16	6	2	2	2	10
Змістовий модуль 2. Організація міжнародних кредитно-розрахункових операцій банку; валютні рахунки в системі міжнародних розрахунків; розрахунки в системі міжнародної торгівлі							
5	Міжнародні розрахунки за допомогою інкасо та акредитива	14	4		2	2	10
6	Організація міжнародних кредитних операцій банків	14	4	2		2	10
7	Банківські гарантії та поручництва як інструмент забезпечення платежів у міжнародній торгівлі	18	8	2	2	4	10
8	Валютні ризики та способи їх покриття при проведенні міжнародних кредитно-розрахункових операцій	16	6		2	4	10
	Разом за семестр	120	40	10	10	20	80

№ т е м и з гі д н о з Р П Н Д	Назва теми (згідно з РПНД)	За га ль ни й об сяг го ди н	Аудиторна робота				Самост йна та індивід уальна робота
			В с ь о г о	Л е к ц і ї	С е м і н а р и	П р а к т . з а н я т тя	
1	2	3	4	5	6	7	8
	<i>Форма підсумкового контролю</i>	<i>Залік</i>					

Література та навчальні матеріали:

Основна:

1. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 368 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/3641/3/3848_IR.pdf
2. Бондарчук М.К., Алексєєв І.В., Кльоба Л.Г. Банківська система: навчальний посібник. Львів: Ліга-Прес, 2017. – 246 с.
3. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навчальний посібник / Л.Л. Носач, К.Ю. Величко, О.І. Печенка, Ж.С. Зосимова, Н.А. Сокол. Харків: Видавництво «Форт», 2016. 240 с.
4. Ковальчук К. Ф. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції: навчальний посібник / К. Ф. Ковальчук. К.: Центр учбової літератури, 2013. – 150 с.
5. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах: навчальний посібник / А.В. Бурковська, Т.І. Лункіна. Миколаїв: МНАУ, 2012. – 247 с.
6. Міжнародні розрахунки і валютні операції: навчальний посібник / Н.М. Чиж, Т.В. Божидарнік. Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2010. 435 с.

Додаткова:

7. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями. Постанова Правління Національного банку України від 30.06.2016 №351 (зі змінами і доповненнями). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text>

8. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 №473-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>

9. Міжнародні економічні відносини: підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с.

10. Фінанси зовнішньоекономічної діяльності: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Стасишин А.В., Дубик В.Я., та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: Видавництво «Апріорі», 2019. 460 с.

11. Офіційний сайт Банку міжнародних розрахунків. URL: <http://www.bis.org/>

12. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

13. Офіційний сайт Національного банку України URL: <http://www.bank.gov.ua>

14. офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

Політика курсу, критерії та засоби оцінювання успішності навчання

Обов'язковою умовою при нарахуванні загальної кількості балів здобувачу є необхідність дотримання принципів політики доброчесності. Дотримання *академічної доброчесності* передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Форми та організація оцінювання: поточне оцінювання

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
Опитування	Протягом семестру	40
Оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи: виконання практичних індивідуальних завдань	Протягом семестру	20
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання*		60

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ:

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою (екзамен /залік)	Оцінка за шкалою ЄКТС	Умови нарахування балів
90–100	Відмінно	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі.
83–89	Добре	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близькою до максимальної.
75–82		C	«Добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68–74	Задовільно	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60–67		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані деякі практичні навички роботи; частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального
35–59	Незадовільно	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близькою до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1–34		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

**Питання
для підготовки до підсумкового контролю**

1. Основні елементи національної валютної системи.
2. Основні етапи розвитку світової валютної системи.
3. Стадії еволюції системи золотого стандарту.
4. Характерні риси Генуезької золотодевізної системи.
5. Передумови створення Бреттон-Вудської валютної системи.
6. Причини краху Бреттон-Вудської валютної системи.
7. Принципи функціонування Ямайської валютної системи.
8. Причини та передумови створення МВФ.
9. Поняття валютного курсу.
10. Котирування валюти та його різновиди.
11. Чинники впливу на формування валютного курсу
12. Купівельна спроможність валюти.
13. Паритет купівельної спроможності.
14. Показники розрахунку паритету купівельної спроможності.
15. Основні різновиди режимів валютних курсів, що використовуються у світовій практиці.
16. Характеристика різновидів режимів валютних курсів.
17. Відмінності між фіксованим та плаваючим валютними курсами.
18. Поняття конвертованості валюти.
19. Відмінності повної та часткової конвертованості валюти.
20. Різниця між зовнішньою та внутрішньою конвертованостями.
21. Класифікатор іноземних валют НБУ.
22. Сутність світового фінансового ринку.
23. Відмінності між біржовим та позабіржовим ринком.
24. Маркетмейкер та його роль на валютному ринку.
25. Сутність кореспондентського рахунку та їх класифікація.
26. Сутність поняття «кліринг».
27. Сутність валютного ризику та методи його мінімізації.
28. Відмінності довга та коротка валютні позиції.
29. Сутність поняття «валютний арбітраж».
30. Принципи функціонування системи СВІФТ та її роль у реалізації валютних операцій.
31. Сутність поняття «спред» та фактори, які на нього впливають.
32. Ринкові методи валютної політики.
33. Мета диверсифікації валютних резервів держави.
34. Сутність та структура платіжного балансу.
35. Сутність поняття «дериватив» та різновиди деривативів.
36. Сутність поняття базовий актив у ф'ючерсних валютних операціях.
37. Суть і мета «форвардних угод на ламану дату»?
38. Маржа у торгівлі ф'ючерсами.
39. Сутність поняття «премія» і її роль вона у опціонній торгівлі.
40. Різновиди опціонів.
41. Процентний ризик і методи його мінімізації.

42. Сутність і мета відсоткового опціону.
43. Класифікація різновиди кредитів.
44. Сутність поняття «бланковий кредит».
45. Схема реалізації факторингової операції.
46. Суть фінансового лізингу.
47. Схема реалізації акредитивної операції.
48. Класифікація різновиди акредитивів.
49. Різниця між простим і переказним векселем?
50. Сутність поняття «аваль» та перевага авальованого векселя.
51. Сутність регресної вимоги за векселем.
52. Різновиди індосаменту.
53. Різниця між чистим і документарним інкасо.
54. Механізм чекової форми розрахунків.
55. Механізм використання банківської гарантії
56. Механізм розрахунків за допомогою платіжних доручень.